

SOGNE- OG PASTORATSTRUKTUREN

I

KØBENHAVNS STIFT

Indhold

1. Forord
2. Arbejdet med sogne- og pastoratstrukturen
3. Provstivis oplæg, høringssvar og foreløbige vurderinger
4. Stiftsrådets endelige indstilling til sogne- og pastoratsændringer

1. Forord

Ved møde i stiftsrådet den 24. september 2007 blev det besluttet at nedsætte et udvalg med henblik på at vurdere de indkomne høringssvar samt fremkomme med forslag til det videre arbejde med sogne- og pastoratstrukturen i Københavns Stift.

Efter modtagelse af høringssvarene den 26. oktober 2007 har udvalget ved møder og korrespondance udarbejdet nærværende rapport til stiftsrådet i perioden 27. oktober - 12. november 2007.

Rapporten vil kunne danne grundlag for stiftsrådets videre arbejde, rapport og rådgivning til biskoppen.

Baggrunden for og stiftsrådets arbejde med sogne- og pastoratstrukturen er der redegjort for i rapportens indledende afsnit (afsnit 2).

I det efterfølgende afsnit (afsnit 3) er biskoppens oplæg og menighedsrådenes og provstiuvalgenes høringssvar koncentreret og sammenfattet, alene med henblik på at fokusere på de mest presserende ændringer i Københavns Stift. Stiftsrådets vurderinger skal ses i dette lys.

Stiftsrådet er opmærksom på, at der fortsat vil være behov for, at vurdere justeringer af de strukturelle forhold i stiftet.

Endvidere er stiftsrådet opmærksom på, at der på baggrund af høringssvarene vil være behov for at behandle andre emner, som anført i svarene, men at de skal håndteres efterfølgende og i andre sammenhænge.

I rapportens afsluttende afsnit (afsnit 4) er stiftsrådets sammenfattende forslag til sogne- og pastoratsændringer anført provstivis.

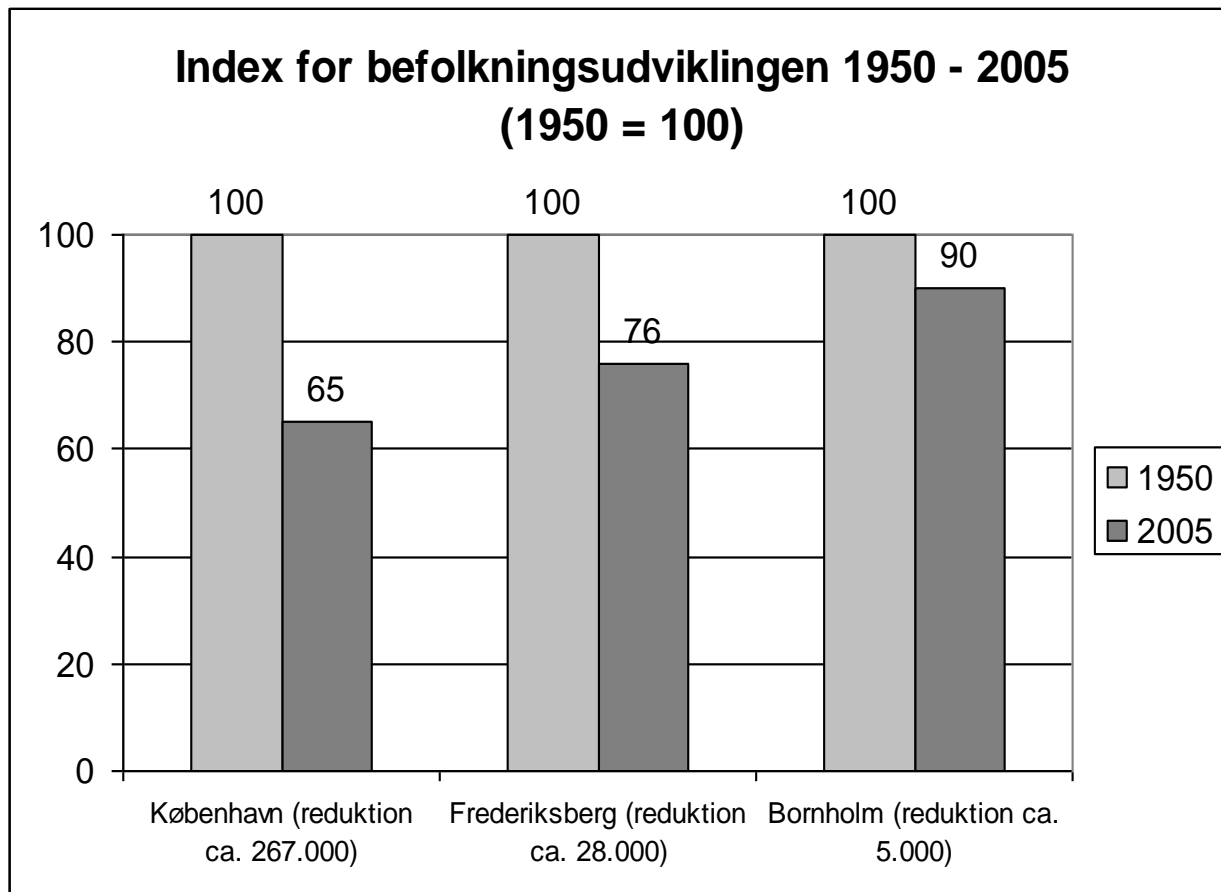
Stiftsrådets vurderinger og forslag skal derfor først og fremmest tjene til at kunne fuldstændiggøre biskoppens grundlag for de centrale beslutninger, der skal tages inden menighedsrådsvalget i efteråret 2008, nemlig realiserbare sogne- og pastoratsændringer, herunder kirker, der kan tages helt eller delvis ud af brug.

2. Arbejdet med sogne- og pastoratstrukturen

Spørgsmålet om den fremtidige sogne- og provstistruktur i Københavns stift har været temaet for adskillige drøftelser blandt andet på Landemodet, i koordineringsudvalget og ved stiftssamråd inden for de seneste 10 år. Som det er fremgået af blandt andet Stiftstidende og udsendte referater, er det omfattende spørgsmål om den kirkelige struktur ligeledes taget op i Stiftsrådet.

Efter en række økonomisk gode år i folkekirken står det nu klart, at kirkeøkonomien vil blive betydelig strammere i de kommende år. Ikke mindst i København og på Frederiksberg er der i dag langt færre medlemmer end for blot 10 år siden, og medlemstallet er stadig vigende. En forhøjelse af kirkeskatten medfører en risiko for, at mange melder sig ud af folkekirken, hvilket for alvor vil sætte den kirkelige økonomi under pres. På Bornholm er kirkeøkonomien stram på grund af vigende beskæftigelse og deraf svagere indkomstgrundlag, og der er relativt mange kirker og præstegårde, der er dyre i vedligeholdelse. Samtidig er menighedsrådene med de gennemførte ændringer i lov om folkekirkens økonomi blevet pålagt nye økonomiske forpligtelser, blandt andet udgifter til pensionsordninger.

De økonomiske fremtidsudsigter tilsiger derfor klart en tilpasning af kirkestrukturen i form af pastoratsændringer og sognesammenlægninger, ligesom det må overvejes at tage enkelte kirker ud af almindelig sognekirkelig brug. En sådan tilpasning behøver dog ikke på nogen måde at svække folkekirkens arbejde. Tværtimod kan der ved sådanne ændringer og sammenlægninger frigøres økonomiske og personalemæssige ressourcer, der i stedet kan bruges til nye initiativer og aktiviteter i sognene.

På baggrund af orientering fra provsterne i de enkelte provstier, oplæg udarbejdet af provstirepræsentanterne i stiftsrådet, provsti- og kredsmøder mellem stiftsrådets formand, biskoppen og menighedsrådene samt præsterne i stiftet, modtagne indlæg fra en række menighedsråd og præster samt indsamlet materiale i øvrigt har Stiftsrådet på flere møder samt et seminar i april 2007 gennemarbejdet et samlet forslag til sogne- og pastoratsændringer i stiftet med henblik på, at de mest presserende strukturtilpasninger kan være på plads inden næste valg til menighedsråd i 2008.

Det bemærkes, at udgangspunktet for stiftsrådets overvejelser har været, at sogne-sammenlægninger som udgangspunkt bør foretrækkes frem for pastoratssammenlægninger. Efter stiftsrådets opfattelse skaber sognesammenlægninger en mere enkel og klar beslutningsstruktur. Sognesammenlægninger giver dernæst mulighed for, at man lokalt kan beslutte en ændret brug af kirkebygningerne i sognet, f.eks. at der kun afholdes højmesse i en af kirkerne. Sognesammenlægninger giver tillige mulighed for, at der kan træffes beslutning om at tage en kirkebygning ud af almindelig sognekirkelig brug. Hermed menes, at kirken tages ud af almindelig brug, således at der som udgangspunkt ikke afholdes højmesse, regelmæssige gudstjenester i øvrigt eller kirkelige handlinger i kirken. Det overlades til det lokale menighedsråd herefter at overveje den fremtidige brug af kirkebygningen evt. som en særlig funktionskirke eller som lejlighedskirke eventuelt kombineret med anden brug. Det kan også overvejes at tage kirken helt ud af folkekirkelig brug.

Det udarbejdede forslag blev den 26. juni 2007 udsendt i høring blandt stiftets menighedsråd og provstiuvalg med høringsfrist den 15. hhv. den 25. oktober 2007.

Ved møder den 14. november 2007, 22. januar 2008 og 25. marts 2008 har stiftsrådet på baggrund af de indkomne hørings svar, supplerende undersøgelser, samt møder med en række af de berørte parter drøftet det oprindelige oplæg til ændringer i sogne- og pastoratsstrukturen samt indarbejdet de nødvendige tilpasninger og ændringsforslag, således at stiftsrådet på sit møde den 25. marts 2008 kunne vedtage den endelige indstilling til biskoppen. I den forbindelse har stiftsrådet med tilfredshed blandt andet tilsluttet sig en række forslag om strukturændringer, som efterfølgende er fremkommet fra menighedsråd og provstiuvalg på baggrund af stiftsrådets udspil.

Stiftsrådets endelige indstilling er i hovedtræk offentliggjort ved en pressemeddelelse den 26. marts 2008.

En række af stiftsrådets anbefalinger vil i de kommende måneder blive drøftet med de berørte menighedsråd blandt andet med henblik på afgivelse af endelig indstilling til Kirkeministeriet, idet det er hensigten, at forslag der kræver Kirkeministeriets godkendelse indsendes til godkendelse, så snart de er færdigforhandlede. For så vidt angår de foreslåede pastoratsændringer henhører kompetencen til at træffe bestemmelse herom under biskoppen, og de foreslåede pastoratsændringer forventes ligeledes gennemført i løbet af de kommende måneder.

3. Provstivis oplæg, hørings svar og vurdering

Dette afsnit omfatter på efterfølgende sider (side 5 – 21) en provstivis behandling af følgende elementer:

- **Biskoppens oplæg**
- **Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)**
- **Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)**
- **Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)**
- **Foreløbige vurderinger**

Stiftsrådets endelige indstilling til sogne- og pastoratsændringer i Københavns Stift er indarbejdet afsnit 4.

Vor Frue Provsti

Oplæg

A. Sognesammenlægninger

1. Sankt Andreas sogn og Vor Frue sogn (1 sogn med 1 kirke), idet Sankt Andreas kirke tages ud af almindelig sognekirkelig brug.
2. Helligånds sogn og Trinitatis sogn (1 sogn med 2 kirker).

B. Ændringer

3. Fredens-Nazaret overføres til Østerbro Provsti, og Fredens Kirke tages ud af almindelig sognekirkelig brug (1 sogn med 1 kirke).

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. A. 1. og 2.

Helligånds er imod at indgå i en sognesammenlægning (1 sogn med 1 kirke).

Sct Andreas, Trinitatis og Vor Frue er alle for en alternativ sognedannelse bestående af de tre sogne (1 sogn med 3 kirker).

Ad. B. 3.

Fredens-Nazaret er imod at tage Fredens Kirke ud af sognekirkelig brug og foreslår i stedet kirken omdannet til funktionskirke (1 sogn med 2 kirker).

Fredens-Nazaret er imod at blive overført til Østerbro Provsti.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Er imod oplægget og udtrykker tilslutning til en alternativ sognedannelse med Sct Andreas, Vor Frue og Trinitatis, samt at Helligånds forbliver et selvstændigt sogn.

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Tre sognepræster ved Sct. Andreas, Vor Frue og Trinitatis er for samme alternative sognedannelse (se Ad. A1. og 2).

Personalegrupper i Vor Frue og Trinitatis er for samme alternative sognedannelse (se Ad. A. 1. og 2) .

Pastor Leif G. Christensen er imod oplæg A.2. og støtter Helligåndskirkens ønske om at forblive et selvstændigt sogn.

Foreløbig vurdering

Stiftsrådet tiltræder den af menighedsrådene og provstiet foreslåede løsning, således at Sct. Andreas, Trinitatis og Vor Frue provstier sammenlægges til ét sogn, og at der med henblik på besparelser arbejdes hen i mod en differentieret brug af kirkerne i det nye sogn. På den baggrund anbefaler Stiftsrådet endvidere, at Helligånds sogn opretholdes indtil videre som selvstændigt sogn.

Stiftsrådet har dernæst noteret sig, at Fredens og Nazaret sogns menighedsråd er nået langt i bestræbelserne for at finde egnede løsninger for den fremtidige anvendelse af Fredens kirke som lejlighedskirke.

Holmens Provsti

Oplæg

Sognesammenlægninger

1. Holmens sogn og Sankt Pauls sogn (1 sogn med 1 kirke), idet Sankt Pauls kirke tages ud af almindelig sognekirkelig brug.
2. Frederiks sogn og Garnisons sogn (1 sogn med 2 kirker), idet det overvejes at tilføre Garnisons kirke en særlig funktion, f.eks. flyverprovstestillingen.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. 1.

Holmens er imod sognesammenlægning og er for et fortsat udbygget samarbejde (2 sogne med 2 kirker).

Sankt Pauls er imod sammenlægning og for udbygning af samarbejdet med øvrige, og er ligeledes imod at tage kirken ud af almindelig sognekirkelig brug (2 sogn med 2 kirker). Modtaget ca. 900 protest-underskrifter.

Esajas og Kastels er imod sammenlægning og for intensivering af det eksisterende samarbejde.

Ad. 2.

I et fællessvar udtrykker Frederiks og Garnisons, at de er imod sognesammenlægning og for at udbygge det eksisterende samarbejde (2 sogne med 2 kirker). Endvidere er Garnisons for tilgang af flyverprovsten.

Holmens, Esajas og Kastels er imod sammenlægning og for intensivering af det eksisterende samarbejde.

Kastels er for tilgang af flyverprovsten.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget er imod sammenlægninger og lukning af Sankt Pauls kirke, og peger på den positive effekt af fortsat udvikling af de mange besparende samarbejdsfunktioner.

Provstiudvalget er for tilgang af flyverprovsten.

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Tidligere og nuværende formænd ved Sankt Pauls er imod sognesammenlægning og at tage kirken ud af brug.

Det islandske menighedsråd i København er imod sognesammenlægning og at tage kirken ud af drift bl.a. begrundet i beliggenheden (Det islandske Kulturhus).

Bestyrelsen for Sankt Pauls tjenesten er imod sognesammenlægning og lukning af kirken.

Bestyrelsen for Højskolen for Pensionister i Fredericiagade 84 er bekymret for lukning af kirken.

ACA er imod lukning af kirken.

Hanne Krogh er imod lukning af kirken.

FDF Nyboder er imod lukning af Sankt Pauls Kirke.

Kaj V. Wandahl er imod lukning af Sankt Pauls kirke.

Sankt Pauls Menighedspleje er imod sognesammenlægningen med Holmens og imod lukning af kirken.

Sankt Pauls Menighedsbørnehave er imod lukning af kirken.

Foreløbig vurdering

Af en redegørelse fra provstirepræsentanten fremgår det, at menighedsrådene i Holmens provsti på nuværende tidspunkt har indgået eller påtænker at indgå forpligtende provstisamarbejde på følgende områder:

1. Fælles kordegnfunktion for provstiets 6 sogne bemandet med 3 fuldtidsansatte.
2. Fælles kassererfunktion for alle menighedsrådene og provstiet med bistand til fælles indkøb af varer og tjenesteydelser.
3. Fælles kirkegårdsforvaltning og fælles kirkegårdsledelse.
4. Etablering af fælles informationsforum.
5. Forpligtende organistsamarbejde med henblik på en nedbringelse af vikarforbruget.
6. Samordning af gudstjenesteplanlægningen.
7. Fælles tilbud om kirkelige og kulturelle aktiviteter – samordning af aktiviteterne.
8. På sigt - en kritisk gennemgang af budgetter med henblik på nedbringelse af det generelle omkostningsniveau.
9. På sigt – en analyse af mulighederne for indtægtsdækket virksomhed.

På baggrund af de indkomne høringssvar og provstirepræsentantens redegørelse anbefaler stiftsrådet, at der arbejdes videre med planerne for yderligere forpligtende samarbejde mellem menighedsrådene i provstiet. Stiftsrådet finder imidlertid fortsat, at der - blandt andet af hensyn til en bedre udnyttelse af de gejstlige ressourcer - bør ske sammenlægning af sogne, og at 1 af provstiets kirker bør tages ud af almindelig sognekirkelig brug. Stiftsrådet ønsker dog i første omgang at overlade det til menighedsrådene selv at fremkomme med oplæg dels til sognesammenlægninger, dels hvilken af provstiets kirker, der bør tages ud af almindelig sognekirkelig brug.

Østerbro Provsti

Oplæg

Sognesammenlægninger

1. Hans Egede sogn og Frihavns sogn (1 sogn med 2 kirker).
2. Rosenvænget og Davids sogn (1 sogn med 1 kirke), idet Luther kirke kan udtages af almindelig sognekirkelig brug og evt. omdannes til en funktionskirke.
3. Aldersro og Lundehus sogn (1 sogn med 2 kirker) med tre præstestillinger.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. 1.

Frihavns er for sammenlægning med Hans Egede.

Hans Egede er imod sammenlægning med Frihavns og for et udbygget samarbejde med andre sogne.

Ad. 2.

Rosenvænget-Davids foreslår sammenlægning af fire sogne: Frihavns, Rosenvænget, Davids og Hans Egede.

Foreløbig tages ingen kirker ud af brug.

Ad. 3.

Aldersro går ind for sognesammenlægninger evt. tillige med Kildevæld.

Lundehus går ind for sammenlægning med Aldersro og evt. Kildevæld.

Kildevæld er imod sammenlægning og ønsker at forblive et selvstændigt sogn.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget tilslutter sig / anbefaler

at Lundehus og Aldersro sammenlægges (1 sogn med 2 kirker),

at undersøge mulighederne for at Kildevæld evt. kan indgå i det sammenlagte sogn,

at Lundehus ønsker at forblive i Østerbro Provsti, og

at Frihavns, Luther og Davids sammenlægges (1 sogn med 3 kirker).

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Sognepræst Kristine Nordentoft Gustav er imod lukning af Luther Kirke.

Fem præster (Taksigelse (2), Lundehus (2) og Kildevæld (1)) foreslår - som forsøgsordning - at sammenlægge Aldersro, Lundehus og Kildevæld.

Kirsten Petersen er imod lukning af Luther Kirke og dennes omdannelse til lejligheds-/funktionskirke og opfordrer til nedlæggelse af Davids Kirke og Hans Egede Kirke.

Østerbro Lokalforsamling tilslutter sig sammenlægning af Rosenvænget - Davids og ønsker at lade Davids Kirke overgå til andre formål.

Foreløbig vurdering

På baggrund af de modtagne høringssvar samt efterfølgende henvendelser fra Frihavns samt Rosenvænget og Davids sogne samt provsten for Østerbro provsti anbefaler Stiftsrådet, at den oprindelige indstilling opretholdes, idet det dog overlades til menighedsrådene i Rosenvænget, Davids og Frihavns sogne selv at fremkomme med forslag til hvilken kirke, der bør tages ud af almindelig sognekirkelig brug.

For så vidt angår Hans Egede sogn skal stiftsrådet opfordre til, at Hans Egede sogn indgår i et forpligtende administrativt samarbejde med det nye Rosenvænget, Davids og Frihavns sogn med henblik på - på længere sigt - at slutte sig til dette.

Østerbro provsti opfordres til at fremkomme med et notat med en nærmere redegørelse for de besparelsesmuligheder, der i øvrigt ligger i de nye planer.

Nørrebro Provsti

Oplæg

A. Sognesammenlægninger

1. Kingo sogn og Samuels sogn (1 sogn med 1 kirke), idet Samuels kirke tages ud af daglig brug.
2. Skt. Johannes og Simeon sogn (1 sogn med 2 kirker).
3. Anna sogn og Sct. Stefans sogn (1 sogn med 2 kirker).

B. Samarbejder

4. Bethlehem sogn og Blågårds sogn (Samarbejde - Bethlehem: 1 sogn med 1 kirke, Blågårds: 1 sogn med 2 kirker), idet der i Blågårds sogn opretholdes Helligkors kirke som almindelig sognekirke og én af de to funktionskirker - Brorsons eller Blågårds kirke - tages ud af såvel almindelig sognekirkelig som funktionskirkelig brug. Den tilbageværende funktionskirke anvendes herefter både som børne- og ungdomskirke og i diakonal sammenhæng.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. A. 1.

Kingo er for sammenlægning med Samuels (1 sogn med 2 kirker).

Samuels er for sammenlægning med Kingo (1 sogn med 2 kirker), idet Samuels Kirke ikke tages ud af brug.

Ad. A. 2.

Sct. Johannes er for sammenlægning med Simeon (1 sogn med 2 kirker).

Simeon er imod sammenlægning med Sct Johannes.

Ad. A. 3.

Anna er imod sammenlægning med Sct. Stefan og imod pastoratsfællesskab.

Sct. Stefan er for sogne- og pastoratsfællesskab med Anna.

Ad. B.

Bethlehem er for samarbejde med Blågårds.

Blågård foreslår - Brorsons Kirke forbliver sognekirke.

- Blågårds eller Hellig Kors tages ud af folkekirkelig brug.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget anbefaler at

Kingo og Samuels gøres til ét pastorat (1 sogn med 2 kirker).

Simeons og Sct. Johannes gøres til ét pastorat (1 sogn med 2 kirker).

Anna og Sct. Stefans gøres til ét pastorat.

Bethlehem og Blågårds gøres til ét pastorat.

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Tre personer har i individuelle breve udtrykt, at de hver især er imod lukning af Samuels Kirke.

En fællesprotest med 30 underskrifter er imod lukning af Samuels Kirke.

Stiftelsen SabbatsHvile er imod lukning af Blågårds Kirke.

Foreløbig vurdering

Stiftsrådet anbefaler, at den oprindelige indstilling fastholdes.

Dette indebærer sammenlægning af Sct. Johannes og Simeons sogne til 1 sogn med 2 kirker og sammenlægning af Kingo og Samuels sogne til 1 sogn, hvor 1 af kirkerne bør tages ud af almindelig sognekirkelig brug, og man finder i den forbindelse fortsat, at det er Samuels kirke, der bør tages ud af brug.

Stiftsrådet anbefaler fortsat sammenlægning af Sct. Stefans og Anna sogne til 1 sogn med 2 kirker.

Vedrørende Blågårdens sogn overlades det til menighedsrådet selv at pege på den af de 3 kirker i sognet, der skal udtages af almindelig sognekirkelig eller funktionskirkelig brug.

Vesterbro Provsti

Oplæg

Sognesammenlægninger

1. Elias sogn og Apostel sogn (1 sogn med 2 kirker).
2. Maria sogn og Gethsemane sogn (1 sogn med 1 kirke).
3. Absalon sogn og Sct. Mattæus sogn (1 sogn med 1 kirke).
4. Kristkirkens- og Enghave sogn (1 sogn med 2 kirker).

Endvidere anbefales en justering af sognegrænserne mellem Enghave og Johannes Døbers sogne, således at Vestre Kirkegård og 2 kollegier overføres fra Johannes Døbers sogn til Enghave sogn.

Endelig vil tre kirker kunne tages ud af almindelig sognekirkelig brug (Absalons, Gethsemane og Bavnehøj kirker). Menighedsrådene kan fastlægge den fremtidige ændrede brug af disse kirker.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

7 sogne (Elias, Apostel, Mariakirke, Gethsemane, Absalon, Sct. Matthæus og Enghave) er imod sammenlægning af sogne og lukning af kirker, som anført i oplægget, idet man ønsker igangsat et 8-årigt forsøg med et pastoratsråd således, at Vesterbro-bydelen bliver ét pastorat med de eksisterende sogne og kirker.

Enghave er for justering af sognegrænser jf. oplægget.
Sydhavn ønsker at justere sognegrænsen, så sognet omfatter post nr. 2450.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget støtter menighedsrådenes indstilling om ét pastoratsråd i en 8-årig forsøgsordning.

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Birgitte Malmkjær er imod lukning af Gethsemane Kirke.

Foreløbig vurdering

Der var i stiftsrådet enighed om, at det fremsendte hørings svar med en ny pastoratsmodel for de 8 Vesterbro-sogne ikke indeholdt tilstrækkeligt klare oplysninger om bl.a. omfanget og karakteren af det fremtidige gudstjenesteliv, ligesom der savnedes nærmere oplysning om de mulige besparelser ved forslaget. Endvidere var det forsat stiftsrådets opfattelse, at i hvert fald 2 kirker burde udtages af almindelig sognekirkelig brug, og at der manglede forslag til hvilke kirker det i givet fald kunne være. Det besluttedes på den baggrund, at biskoppen og stiftsrådets formand skulle tage et møde med de pågældende menighedsråd for at søge disse spørgsmål nærmere afklaret. Den afsluttende drøftelse af forslaget til eventuelle sogne- og pastoratsændringer i Vesterbro provsti udskydes derfor til næste møde.

Frederiksberg Provsti

Oplæg

Sognesammenlægning

Sankt Lukas sogn og Sankt Thomas sogn (1 sogn med 2 kirker).

Endvidere vil der samtidig være basis for at opnormere den nuværende studenterpræstestilling, der er knyttet til Sankt Lukas kirke, til kvote 100, da der vil være flere uddannelsesinstitutioner beliggende i det nye sogn.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Sct. Lukas er imod sammenlægning.
Sct. Thomas er imod sammenlægning.

Lindevang foreslår ændring af opgavefordeling mellem sogn, provsti og stift samt at der tages individuelle hensyn ved sammenlægning af sogne.

Sct. Markus har ingen indvendinger mod oplægget.

Solbjerg anfører, at små sogne sikrer mangfoldighed og nærhed samt anbefaler øget samarbejde sognene imellem.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget er imod oplægget og støtter ikke sammenlægning af Sct. Lukas og Sct. Thomas.

Foreløbig vurdering

Stiftsrådet anbefaler, at der arbejdes videre med planerne for en opnormering af stillingen som studenterpræst ved uddannelsesinstitutionerne på Frederiksberg. Stiftsrådet anbefaler videre, at der med udgangspunkt i provstiets oplæg arbejdes på at videreudvikle det allerede eksisterende samarbejde sognene imellem i provstiet både vedrørende praktisk-administrative forhold og på det indholdsmæssige område.

Bornholms Provsti

Oplæg

A. Sognesammenlægninger

1. Ibsker og Svaneke sogne (1 sogn med 2 kirker).
2. Hasle og Rutsker sogne (1 sogn med 2 kirker).
3. Gudhjem og Østerlarsker sogne (1 sogn med 2 kirker).
4. Rø sogn og Klemensker sogn (1 sogn med 2 kirker).

B. Pastoratsændringer

5. Vestermarie sogn og Nylarsker sogn (sammenlægning til 2-sogns pastorat med 1 præst).
6. Nexø sogn og Povlsker sogn (sammenlægning til 2-sogns pastorat), idet de nuværende 2 præstestillinger opretholdes indtil videre, idet sognepræsten i Povlsker pålægges fast rådighedsforpligtelse over for Nexø sogn.
7. Åker sogn, Pedersker sogn og Bodilsker sogn (sammenlægning til 3-sogns pastorat med to præster).

C. Ændringer

8. Christiansø (den gejstlige betjening af Christiansø overføres fra Rø til Østerlars/Gudhjem). Ved embedsledighed i stillingen som sognepræst ved Rø og Christiansø kirker vil der blive taget endelig stilling til den gejstlige betjening af Christiansø.

Det samlede antal præstestillinger reduceres hermed med 3.

Der er foreløbig for et år oprettet en fast vikar- præstestilling for øen. I forbindelse med ovennævnte forslag til sogne- og pastoratsændringer vil der blive taget stilling til, om ordningen med en fast vikar-præst eventuelt skal fortsætte.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. A. 1.

Ibsker er imod sammenlægning med Svaneke.
Svaneke er imod sammenlægning med Ibsker.

Ad. A. 2.

Hasle er imod sammenlægning med Rutsker.
Rutsker er imod sammenlægning med Hasle.

Ad. A. 3.

Gudhjem er imod sammenlægning med Østerlars.
Østerlars er for sammenlægning med Gudhjem.

Ad. A. 4.

Rø er for sammenlægning med Klemensker.
Klemensker er imod sammenlægning med Rø.

Ad. B. 5.

Vestermarie er imod nedlæggelse af sognets præstestilling.
Nylars er imod nedlæggelse af sognets præstestilling (Kan tillige være forskerembede, provstevikar eller tilknyttet Bornholm Hospital)

Ad. B. 6.

Nexø er for pastorats-fællesskab med fortsat opretholdelse af 2 præstestillinger.
Povlsker er imod nedlæggelse af sognets præstestilling.

Ad. B. 7.

Åker foreslår sognesammenlægning med Pedersker (1 sogn med 2 kirker og 2 præster).

Pedersker foreslår sognesammenlægning med Åker og Bodilsker (1 sogn med 2 kirker og 2 præster).

Bodilsker er imod pastorats-fællesskab med Åker og Pedersker. Bodilsker foreslår samarbejde med Ibsker-Svaneke.

Ad. C. 8.

Christiansø ønsker en stabil og fast ordning, samt en præst uden et ekstremt teologisk tilhørsforhold.

Østerlars er imod at betjene Christiansø præsteligt.

Provstiuvalgets høringsvar (sammenfattende konklusioner)

Provstiuvalget er imod, at Bornholm reduceres med 3 præstestillinger.

Foreløbig vurdering

Oplysninger tilgået efter svarfristens udløb peger på følgende realiserbare muligheder:

Ad. A. og B.

Pedersker og Åker sogne sammenlægges (1 sogn med 2 kirker og 2 præster).

Ad. A. 4.

Ved ledighed om tre år sammenlægges Rø og Klemensker sogne (1 sogn med 2 kirker).

Ad. B. 5.

Ved embedsledighed i Vestermarie ydes der provsten en 33% bistanndsforpligtelse.

Ad. B. 7.

Bodilsker, Ibsker og Svaneke sogne kan indgå i et 2- eller 3-sogns pastorat.

Ad. C. 8.

Gejstlig betjening af Christiansø overføres fra Rø til Nylars.

På Bornholm søges to-sogns-pastorater opretholdt, idet menighedsrådsmøder fortrinsvis gennemføres som fællesmøder.

Den foreløbige vurdering, der er angivet i arbejdsgruppens oplæg, tiltrædes med følgende justeringer:

Rø og Klemensker sogne søges sammenlagt allerede med virkning fra menighedsrådsvalgt 2008. En sammenlægning af Nylars og Vestermarie sogne bør fortsat overvejes. Alternativt kan overvejes et 2-sogns pastorat i stedet for en sognesammenlægning. For så vidt angår betjeningen af Christiansø bør denne efter nærmere overvejelse ikke lægges til et sogn med kun 1 præst. Betjeningen af Christiansø kan eventuelt i stedet overføres til det foreslåede 3-sogns pastorat bestående af Bodilsker, Svaneke og Ibsker sogne. Stiftsrådet anbefaler i øvrigt, at de foreslåede ændringer drøftes nærmere med de berørte præster og menighedsråd, da det primært er pastorale spørgsmål det handler om, og sådanne spørgsmål/problemer formentlig løses bedst ved samtale.

Bispebjerg-Brønshøj Provsti

Oplæg

A. Sognesammenlægninger

1. Bellahøj sogn og Utterslev sogn (1 sogn med 2 kirker), idet der på sigt eventuelt kunne suppleres med en pastoratssammenlægning med Brønshøj sogn.
2. Ansgar sogn og Kapernaum sogn (1 sogn med 1 kirke). Da Kapernaums kirke er en ”strøgkirke”, peges på, at det er Ansgar kirke, der kan tages ud af sognekirkelig brug. Endvidere vurderes det, at det nye sogn vil være overnormeret, og den gejstlige betjening i det nye sogn bør derfor på sigt reduceres til i alt 3 præster.

B. Pastoratsændringer

3. Husumvold sogn og Tingbjerg sogn (sammenlægning til 2-sogns pastorat, der evt. på sigt kan sammenlægges med Husum sogn til et 3-sogns pastorat). Det vurderes at pastoratet vil kunne bære yderligere en præstestilling med særligt henblik på arbejdet blandt flygtninge og indvandrere i bydelen i lighed med de præstestillinger, der er knyttet til Apostel, Nathanael og Solvang sogne. Endelig vurderes det sammenlagte pastorat på sigt at kunne suppleres med en pastoratssammenlægning med Husum sogn, således at de 3 sogne herefter indgår i et 3-sogns pastorat.
4. Bispebjerg og Tagensbo (sammenlægning til 2-sogns pastorat) og opretholdelse af det nuværende antal præstestillinger.

C. Samarbejder

5. Emdrup (samarbejde med nabosogn).

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. A. 1.

I Bellahøj er der ikke flertal for sognesammenlægning med Utterslev og heller ikke for at indgå i et pastorat med Brønshøj. Menighedsrådet er delt i spørgsmålet.

Utterslev er for sognesammenlægning med Bellahøj og Brønshøj (1 sogn med 3 kirker).

Brønshøj er indstillet på samarbejde på provstiniveau ved et fælles adm. selskab, gerne indledningsvis sammen med Bellahøj og Utterslev.

Ad. A. 2.

Ansgar er ikke imod sammenlægning med Kapernaum, men er imod, at Ansgar Kirke tages ud af sognekirkelig brug.

Kapernaum er imod sammenlægning med Ansgar, og er imod at tage Kapernaum Kirke og Ansgar Kirke ud af sognekirkelig brug.

Ad. B. 3.

Husumvold anfører i et forslag til hørings svar sognesammenlægning mellem Husumvold, Tingbjerg og Husum, og at et pastoratsfællesskab ikke betragtes som hensigtsmæssigt.

Tingbjerg er imod et fælles pastorat med Husumvold, og for en sognesammenlægning med venskabsmenigheden i Malmö, Vestra Skrävlinge.

Husum er imod, at indgå i et tre-sogns-pastorat med Tingbjerg og Husumvold.

Ad. B. 4.

I Bispebjerg er der flertal for sognesammenlægning med Tagensbo.

I Tagensbo er der flertal for, at Tagensbo forbliver ét sogn og ét pastorat.

Ad. C. 5.

Emdrup er ikke imod samarbejde, og ser gerne, at det sker på provstiniveau.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

I provstiudvalget

- støttes bestræbelserne for sammenlægning af Bellahøj, Utterslev og Brønshøj,
- er der flertal for sammenlægning af Ansgar og Kapernaum (1 sogn med 1 kirke),
- foretrækkes sammenlægning mellem Tingbjerg, Husumvold og Husum (1 sogn med 3 kirker), og
- der er flertal for sammenlægning Tagensbo og Bispebjerg (1 sogn med 2 kirker).

Andre interessenters hørings svar (sammenfatning)

Gospel Church International ønsker fortsat at kunne benytte Ansgar Kirke.

Foreløbig vurdering

Stiftsrådet anbefaler, at der fortsat arbejdes i retning af sogne- og pastoratssammenlægninger i provstiet med udgangspunkt i stiftsrådets oprindelige indstilling og provstiets hørings svar. Stiftsrådet anbefaler således fortsat en sammenlægning af Tagensbo og Bispebjerg sogne, og opfordrer til, at denne eventuelt gennemføres som en egentlig sognesammenlægning til ét sogn med 2 evt. 1 kirke.

Stiftsrådet indstiller, at der sker en sammenlægning af Ansgar og Kapernaums sogne til 1 sogn med 1 kirke. Det overlades til menighedsrådene/et selv at fremkomme med forslag til, hvilken af de 2 kirker, der bør tages ud af almindelig sognekirkelig brug.

For så vidt angår Bellahøj og Utterslev sogne foreslås disse sammenlagt til et 2-sogns pastorat. Stiftsrådet tager til efterretning, at Tingbjerg sogn indtil videre opretholdes som et selvstændigt sogn. Tingbjerg sogn samt Emdrup og Brønshøj sogne opfordres til at indgå i et administrativt forpligtende samarbejde i provstiet med henblik på at opnå besparelser på blandt andet kirkefunktionærområdet.

Valby-Vanløse Provsti

Oplæg

Sognesammenlægning

1. Johannes Døbers sogn og Margrethe sogn (1 sogn med 2 kirker).

Sammenlægningen forudsætter dog en ændring i sognegrænserne, idet området Retortvej og 'Grønttorvet' i givet fald bør tillægges det nye sogn for at give en fornuftig geografisk sammenhæng.

Endvidere overføres betjeningen af Solgavehjemmet til det nye sogn.

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Johannes Døber er imod sognesammenlægning med Margrethe.

Margrethe er imod sognesammenlægning med Johannes Døber.

Valby er forbeholden overfor oplæggets præmisser og forudsætninger vedrørende sognesammenlægninger.

Vanløse er for en mere afbalanceret sognestruktur i København.

Vigerslev ser oplæggets argumenter som uforståelige og er i øvrigt imod oplæggets foreslåede ændring af sognegrænser (reducerer Vigerslev).

Aalholm er imod oplægget og dets forudsætninger.

Provstiudvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Provstiudvalget tilslutter sig hørings svarene fra Johannes Døber, Margrethe, Valby, Vanløse, Vigerslev og Aalholm, som alle er imod sognesammenlægningen og den konkrete grænsejustering.

Provstiudvalget vil igangsætte et arbejde med henblik på at udarbejde en mere hensigtsmæssig ændring af bydelens sognegrænser.

Foreløbig vurdering

Under hensyntagen til det samarbejde, der allerede foregår, er der i stiftsrådet enighed om at anbefale en overvejelse af pastoratsstrukturen mellem Johannes Døbers og Margrethe sogne. Stiftsrådet har derudover noteret sig provstiets overvejelser vedrørende et mere hensigtsmæssigt forslag til ændring af sognegrænserne i Valby-delen af provstiet. Overvejelser som stiftsrådet finder særdeles positive, og som stiftsrådet klart skal anbefale, at der arbejdes videre med i provstiet.

Amagerbro Provsti

Oplæg

Sognesammenlægninger

1. Vor Frelser sogn og Christians sogn (1 sogn med 2 kirker) samtidig med en regulering af sognegrænsen, således at Amager-delen af Vor Frelsers sogn og Christians sogn overføres til Nathanaels sogn.
2. Sundkirkens sogn og Allehelgens sogn (1 sogn med 2 kirker).

Menighedsrådenes hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Ad. 1.

Vor Frelser er imod sammenlægning med Christians og imod justering af sognegrænsen til Nathanael. Christians er imod sammenlægning med Vor Frelser og imod justering af sognegrænsen til Nathanael. Begge sogne har et effektivt samarbejde med hinanden, der kan udvides. Nathanael er for oplæggets justering af sognegrænsen

Ad. 2.

Sundkirken er imod sammenlægning med Allehelgen før det fælles pastorat viser sig funktionsdueligt. Allehelgen er imod sammenlægning med Sundkirken før det fælles pastorat viser sig funktionsdueligt.

Sundby peger på behovet for at fastslå kriterier for et bæredygtigt sogn.

Simon Peter er forbeholden over for oplægget, dets præmisser, forudsætninger og konklusioner.

Provstiuvalgets hørings svar (sammenfattende konklusioner)

Af provstiuvalgets 9 medlemmer deltog 5 medlemmer i møde om afgørelserne vedrørende oplægget således:

3 anbefalede sognesammenlægningerne Vor Frelser-Christians (1 sogn med 2 kirker) og Allehelgen-Sundkirken (1 sogn med 2 kirker).

5 var enige om at være imod ændring af sognegrænser til Nathanael.

Foreløbig vurdering

På baggrund af de modtagne hørings svar finder stiftsrådet det ikke realistisk at gennemføre egentlige sognesammenlægninger eller yderligere pastoratssammenlægninger på nuværende tidspunkt. Ligeledes findes en sognegrænseændring mellem Nathanaels, Vor Frelsers og Christians sogne heller ikke realistisk på nuværende tidspunkt. Stiftsrådet skal dog kraftigt opfordre til, at menighedsrådene i Vor Frelsers og Christians samt Allehelgens og Sundkirkens sogne arbejder for en yderligere styrkelse og udbygning af det eksisterende samarbejde, ligesom stiftsrådet forbeholder sig at tage spørgsmålet om eventuelle sogne- og pastoratsændringer op til fornyet overvejelse forud for menighedsrådsvalget i 2012. Vedrørende Christians og Vor Frelsers sogne kan Stiftsrådet blandt andet pege på et intensiveret samarbejde på kirkekontorområdet. Stiftsrådet anbefaler dernæst, at der i Allehelgens og Sundkirkens sogne afholdes en række årlige fælles menighedsrådsmøder.

Amagerland Provsti

I oplægget findes der ikke grundlag for at foreslå egentlige sogne- eller pastoratsændringer i Amagerland provsti. Stiftsrådet finder dog anledning til at opfordre til større administrativt og praktisk samarbejde mellem:

1. Korsvejens sogn og Kastrup sogn (samarbejde).
2. Dragør sogn og Store Magleby sogn (samarbejde).

Menighedsrådenes høringssvar (sammenfattende konklusioner)

Dragør er ikke umiddelbart afvisende overfor oplægget.

Der er ikke modtaget høringssvar fra Korsvejen, Kastrup og Store Magleby.

Provstiudvalgets høringssvar (sammenfattende konklusioner)

Provsten noterer med tilfredshed den positive holdning overfor mulighederne for øget samarbejde mellem Dragør og Store Magleby (administrativt og mellem præsterne).

Foreløbig vurdering

På baggrund af det modtagne høringssvar fra Dragør sogns menighedsråd skal stiftsrådet kraftigt opfordre til, at der i provstiet arbejdes videre med de samarbejdstanker, der er lagt frem af stiftsrådet og som Dragør sogns menighedsråd har udtrykt forståelse for, bl.a. vedrørende kirkekontor og kirkegårdsdrift. For så vidt angår kirkegårdsdriften skal forslaget om øget samarbejde fra stiftsrådets side særligt ses i lyset af, at der i provstiet drives fire kirkegårde fordelt på 6 sogne.

4. Stiftsrådets endelige indstilling til sogne- og pastoratsændringer

Vor Frue provsti

Vor Frue (Domsognet), Sct. Andreas og Trinitatis sogne vil nedsætte et pastoratsråd fælles for de tre sogne med henblik på nærmere samarbejde og senere sammenlægning. Sct. Andreas kirke tages samtidig ud af daglig sognekirkelig brug, men fortsætter som lejligheds- og funktionskirke.

Stiftsrådet anbefaler endvidere, at også Helligåndskirkens sogns menighedsråd overvejer at indgå i pastoratsamarbejdet med de tre andre sogne, alternativt at det eksisterende samarbejde med de øvrige sogne udbygges yderligere.

Fredens Kirke i Fredens-Nazaret sogn er besluttet taget ud af daglig sognekirkelig brug og udlånes delvis til en international menighed.

Holmens provsti

Provstiudvalg og menighedsråd i provstiet har fremlagt en plan til øget samarbejde, der samtidig indebærer væsentlige besparelser, bl.a. fælles kordegnkontor og kassererfunktion samt fælles kirkegårdsledelse og administration.

Stiftsrådet anbefaler fortsat, at Holmens og Sct. Pauls sogne omdannes til et to-sogns pastorat med henblik på en senere sognesammenlægning. Stiftsrådet anbefaler endvidere, at Sct. Pauls kirke tages ud af daglig sognekirkelig brug.

Østerbro provsti

Stiftsrådet har noteret, at Frihavns, Rosenvængets og Davids sogne ønsker at blive lagt sammen til ét sogn. Stiftsrådet anbefaler, at Lutherkirken eller Davids kirke tages ud af daglig sognekirkelig brug.

Stiftsrådet anbefaler, at Hans Egede sogn indgår i et forpligtende samarbejde med det nye sogn.

Der er tilsagn om, at Aldersro sogn og Lundehus sogn lægges sammen til ét sogn (med tre præster).

Nørrebro provsti

Stiftsrådet anbefaler, at Simeons og Skt. Johannes sogne sammenlægges til ét sogn med to kirker, og at Skt. Stefans og Anna sogne sammenlægges til ét sogn med to kirker.

Stiftsrådet noterer, at der er tilslutning til, at Samuels sogn og Kingos sogn sammenlægges til ét sogn. Stiftsrådet anbefaler fortsat, at Samuels kirke tages ud af daglig sognekirkelig brug.

Stiftsrådet fastholder fortsat, at én af de tre kirker i Blågårdens sogn tages ud af daglig, sognekirkelig brug og peger på, at Blågårds kirke evt. kan fortsætte som diakonikirke for Kirkens Korshær.

Stiftsrådet anbefaler fortsat, at Bethlehem sogn forpligtes på at indgå i et administrativt samarbejde/fællesskab med Blågårdens sogn.

Vesterbro provsti

Menighedsråd og præster ved de 8 sogne på indre Vesterbro har i enighed lagt et forslag frem om en helt ny bydelsstruktur, der både indeholder en samlet nyorganisering af gudstjeneste- og kirkelivet på Vesterbro og samtidig indeholder væsentlige besparelser, f.eks. fælles kordegnekantor og gensidig vikarforpligtelse for alle fastansatte. De 8 sogne indgår derfor en samarbejdsaftale og nedsætter et fælles pastoratsråd for bydelen med virkning fra den 1. december i år og frem til 1. december 2012 med henblik på at udgøre ét sogn med ét menighedsråd fra den dato.

Præsterne forpligtes på tjeneste i hele pastoratet efter nærmere godkendelse af biskoppen og med provsten som daglig leder.

Gethsemane kirke tages ud af daglig sognekirkelig brug og får status som lejlighedskirke og kulturhus på Vesterbro. Der udskrives arkitektkonkurrence i samarbejde med Center for Idræt og Arkitektur om ombygning af kirken og dens lokaler, så den fremover vil kunne bruges både som kirke og samlingssted for den lokale befolkning.

Eliaskirken får som strøgkirke på Vesterbros Torv en ny status som *bydelskirke* med bl.a. natkirkefunktion og gudstjenester både på søn- og hverdage.

Stiftsrådet anbefaler, at Bavnehøj kirke tages endeligt ud af daglig brug, og at Bavnehøjdelen af Enghave sogn overføres til Sydhavnens sogn.

Stiftsrådet anbefaler, at enten Sjelør kirke eller Frederiksholms kirke tages helt ud af brug. Såfremt der bygges ny kirke i Sydhavnens sogn, tages begge nuværende kirker ud af brug.

Frederiksberg provsti

Stiftsrådet anbefaler, at der arbejdes videre med planerne for opnormering af stillingen som studenterpræst ved uddannelsesinstitutionerne på Frederiksberg.

Stiftsrådet anbefaler videre, at der med udgangspunkt i provstiets oplæg arbejdes på at videreudvikle det allerede eksisterende samarbejde sognene imellem i provstiet både vedrørende praktisk-administrative forhold og på det indholdsmæssige område.

Bornholms provsti

Stiftsrådet noterer, at der er enighed om at Åker sogn (Åkirkeby) og Pedersker sogn sammenlægges til ét sogn med to kirker (med 2 præster).

Stiftsrådet anbefaler, at Rø og Klemensker sogne sammenlægges til ét sogn med to kirker.

Biskoppen oplyser, at ved førstkommende ledighed i stillingen som sognepræst i Rø og på Christiansø nedlægges denne stilling, og Rø og Klemensker betjenes herefter af sognepræsten i Klemensker. Samtidig skal der findes en anden fast ordning for betjeningen af Christiansø.

Stiftsrådet anbefaler, at Nylars og Vestermarie sogne sammenlægges til et to-sogns pastorat med to kirker.

Stiftsrådet kan anbefale, at Bodilsker, Ibsker og Svaneke sogne fremover udgør et tre-sogns pastorat (med 2 præster).

Stiftsrådet kan ligeledes anbefale, at Nexø og Povlsker sogne fremover udgør et to-sogns pastorat (med 2 præster).

Bispebjerg-Brønshøj provsti

Stiftsrådet anbefaler, at Bispebjerg og Tagensbo sogne sammenlægges til ét sogn med to kirker.

Stiftsrådet anbefaler, at Kapernaum og Ansgar sogne sammenlægges til ét sogn med én sognekirke og at den anden kirke tages ud af daglig sognekirkelig brug.

Stiftsrådet noterer, at Utterslev, Bellahøj og Brønshøj sogne ønsker at indgå i et fælles, fremtidigt, forpligtende samarbejde med henblik på enten oprettelse af et fælles pastorat med ét pastoratsråd og fælles administration eller et fælles sogn.

Tingbjerg og Emdrup sogne opfordres til at indgå i administrativt forpligtende samarbejde med øvrige sogne i provstiet med henblik på besparelser på bl.a. kirkefunktionærområdet.

Valby-Vanløse provsti

Stiftsrådet anbefaler, at Johannes Døbers sogn og Margrethe sogn omdannes til et to-sogns pastorat med fælles præstelig betjening.

Det anbefales endvidere, at man i provstiet arbejder med ændringer af sognegrænser i Valbydelen af provstiet.

Ingen af provstiets kirker tages ud af daglig, sognekirkelig brug.

Amagerbro provsti

Stiftsrådet anbefaler, at Allehelgens og Sundkirkens sogne forsat arbejder på at sammenlægge de to sogne til ét sogn med to kirker.

Christians og Vor Frelsers sogns menighedsråd arbejder videre med udbygning af allerede eksisterende samarbejde. Stiftsrådet anbefaler i den forbindelse, at der etableres fælles kirkekontor for Vor Frelsers og Christians sogne.

Amagerland

Stiftsrådet anbefaler større samarbejde mellem Dragør og Store Magleby sogne om fælles kirkekontor og kirkegårdsdrift (der er fire kirkegårde i provstiets seks sogne).